

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva produkter
Åsa Tynell
016-542 2506
marknadskontroll@energimyndigheten.se

Uppföljning Marknadskontroll 2016

**Ekodesign och energimärkning
av energirelaterade produkter**

Innehåll

1. Sammanfattning marknadskontroll 2016.....	3
2. Marknadskontrollaktiviteter 2016.....	4
3. Samverkan genom nationella och internationella projekt.....	7
Nationella projekt	7
Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter	7
Internationella projekt.....	7
Nordsyn.....	7
Eepliant	8
ADCO	8

1. Sammanfattning marknadskontroll 2016

Bakgrund

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av totalt ca 45 förordningar med ekodesign- och/eller energimärkningskrav för ett trettiotal produktgrupper. Ytterligare ett antal produktgrupper är på väg att få lagkrav. Energimyndigheten har hittills fått tillsynsansvar för alla produktgrupper som beslutats inom ekodesign och energimärkning samt även för energimärkning av däck som ligger utanför de ovan nämnda direktiven. Det ställer även stora krav på informationsinsatser och en aktiv marknadskontroll som säkerställer anpassningen av marknadens produktutbud så att lagkrav uppfylls.

Allt eftersom nya produktgrupper tillkommer ökar behovet av resurser och samverkan med andra medlemsstater för att uppfylla kraven på tillsynsansvar för alla produkter.

Tillsyn av direktiven är medlemsstaternas ansvar. Kommissionen följer upp arbetet genom att begära in underlag gällande medlemsstaternas marknadskontroll.

Sammanfattning

Resultaten från förra årets marknadskontroll visade negativa trender då fler produkter än föregående år hade brister och 90 procent av alla kontrollerade webbbutiker saknade energimärkning av sina produkter. Rättsliga processer mot dessa webbbutiker och uppföljande kontroller pågår fortfarande för att säkerställa att företagen genomför åtgärder så att kraven uppfylls.

För att vända trenden har Energimyndigheten under året genomfört informationsinsatser. Vissa informationsmaterial som har tagits fram under året har gjorts tillsammans med andra marknadskontrollmyndigheter inom Norden. Genom det har vi delat på kostnaderna och samordnat informationen om hur lagkrav ska uppfyllas till företag inom Norden.

Energimyndigheten genomförde under 2016 en kompletterande och relativt omfattande kontroll av cirka 45 webbbutiker där vi riktade urvalet för att nå aktörer som inte omfattades av förra årets kontroll. Samtliga kontrollerade webbbutiker hade brister och även i denna kontroll saknade en stor andel av butikerna energimärkning. Resultaten visar att det krävs fortsatta kontroller och krav på åtgärder för att förmå aktörerna att anpassa sig till lagkraven.

Under 2016 har Energimyndigheten också genomfört kontroller av lagkrav för bland annat belysningsprodukter, dammsugare och kylskåp. Andelen produkter med bristande överensstämmelse med lagkrav var 33 procent. Resultaten visar att inom vissa områden krävs mer kontroller, rättsliga påföljder och uppföljning av åtgärder för att lagkraven ska uppfyllas.

Energimyndigheten genomförde under 2016 en kompletterande och relativt omfattande kontroll av cirka 45 webbutiker där vi riktade urvalet för att nå aktörer som inte omfattades av förra årets kontroll. Samtliga kontrollerade webbutiker hade brister och även i denna kontroll saknade en stor andel av butikerna energimärkning. Resultaten visar att det krävs fortsatta kontroller och krav på åtgärder för att förmå aktörerna att anpassa sig till lagkraven.

Under 2016 har Energimyndigheten också genomfört kontroller av lagkrav för bland annat belysningsprodukter, dammsugare och kylskåp. Andelen produkter med bristande överensstämmelse med lagkrav var 33 procent. Resultaten visar att inom vissa områden krävs mer kontroller, rättsliga påföljder och uppföljning av åtgärder för att lagkraven ska uppfyllas.

Marknadskontroller och samarbeten mellan marknadskontrollmyndigheter inom EU säkerställer en harmoniserad EU-marknad med rättvisa marknadsvillkor. Energimyndigheten har därför under 2016 deltagit i arbetet med att ta fram en ansökan om ett nytt EU-projekt, EE-pliant 2, med finansiering från Horisont 2020, EU:s ramprogram för forskning och innovation. Projektet är en fortsättning på det pågående EU-projekt EE-plaint 1 där vi under 2016 genomfört gemensamma marknadskontrollaktiviteter och utredningar tillsammans med marknadskontrollmyndigheter ibland annat Tyskland, Danmark och Belgien. I det nya projektet ska de nya kraven för kylar till storkök och smarta konsumentprodukter kontrolleras.

2. Marknadskontrollaktiviteter 2016

Ekodesign och energimärkningskrav för ventilationsenheter trädde i kraft 1 januari 2016. Under 2016 har ett samarbete inom Nordsyn, där de nordiska ländernas marknadskontrollmyndigheter är medlemmar pågått för att utreda hur marknadskontroll av komplexa produkter ska kunna genomföras. Många oklarheter kring förordningen och mätstandarder har också utretts för att marknadskontrollprovningar ska kunna genomföras.

Typ av kontroll	Produktprovningar	Butikskontroller	Dokumentkontroller	Reaktiva tillsynsärenden
Antal 2012	63	11	21	9
Antal 2013	72	25	48	5
Antal 2014	89	34	19 ¹	52
Antal 2015	44 ²	52	6	10
Antal 2016	69	47 ³	17	16

Under 2016 har marknadskontrollprovningar av belysning, cirkulationspumpar, dammsugare, digitalboxar och modem, elmotorer, kyl- och frysskåp och en transformator utförts. Provningarna visar att vissa produkter har många avvikelser trots att produkten länge har omfattats av krav, medan andra produkter helt uppfyller lagstiftningen.

I ett EU-projekt, EE-pliant, har vi under 2016 utfört dokumentkontroller och provningar av gaspannor, elpannor och värmepumpar. Detta projekt avslutas under 2017.

Dokumentkontroller har framförallt gjorts i samband med provningar, inom EE-pliant och inom kontroll av webbbutiker under året.

Avvikelser från marknadskontrollplanen 2016 är att kontroll av varmvattenberedare och ackumulatortankar samt hembelysning har fått skjutas upp på grund av ändrade resursförhållanden i arbetsgruppen. Dessa kontroller utförs istället under 2017. Även arbete med projektplanering och förberedelser för kontroller av däck inom EU-projektet MSTyr15 gjordes under 2016, och alla kontroller kommer att utföras 2017.

Flera produkter har under året tillfälligt eller helt tagits bort från marknaden. En del webbbutiker har saknat rätt dokumentation och tillfälligt tagit bort sina produkter från marknaden tills dokumentation åtgärdats i enlighet med energimärkningskrav. I ett annat fall har en produkt tagits bort från marknaden då de inte uppfyllt kraven om ekodesign efter resultat från våra provningar.

---

¹ Produktprovningar innehåller ofta dokumentkontroller, dessa redovisas inte separat.

² Fläktar, endast steg 1 genomförd, kontakt tas med företag för frivilliga åtgärder innan provningar fortsätter

³ Merparten är kontroller i webbbutiker.

Informationsaktiviteter 2016

Energimyndigheten har under 2016 hållit informationsträffar för branschen om energimärkning på Internet och inför kommande krav på el- och gasdrivna rumsvärmare. Energimärkningen fyllde under 2016 20 år och Energimyndigheten uppmärksammade det genom att ta fram en publikation om märkningen och dess utveckling och anordnade en informationsträff med olika aktörer för att informera om detta. Energimyndigheten har även bland annat deltagit i marknadskontrollrådets seminarium ”Din produkt ditt ansvar”, deltagit vid en byggmessa och informerat om krav på ekodesign och energimärkning på pannor, pumpar, varmvattenberedare och ackumulatortankar.

3. Samverkan genom nationella och internationella projekt

Nationella projekt

Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter

Energimyndigheten deltar i Marknadskontrollrådet, ett nationellt samordningsorgan för frågor om marknadskontroll. Swedac ansvarar för ordförandeskap och sekretariat för Marknadskontrollrådet. Rådet fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Marknadskontrollrådet består av 18 marknadskontrollmyndigheter.

Energimyndigheten ser deltagandet som mycket värdefullt i och med kontakterna och samarbete med andra myndigheter och den övergripande rapporteringen om vad som händer inom marknadskontrollen horisontellt i Sverige och EU.

Under Marknadskontrollrådet finns olika arbetsgrupper som utarbetar lösningar och riktlinjer på gemensamma frågor och utmaningar. Arbetsgruppen ”Forum för tullrelaterade frågor” är ständig och Energimyndigheten deltog i denna arbetsgrupp under 2016.

Energimyndigheten har under 2016 även intensifierat sitt samarbete med två myndigheter inom Marknadskontrollrådet, Elsäkerhetsverket och Post- och telestyrelsen där gemensamma informationsinsatser genomförts.

Internationella projekt

Nordsyn

Med finansiering från det Nordiska ministerrådet genomförs 2016-2017 projektet Nordsyn tillsammans med marknadskontrollmyndigheter i de övriga nordiska länderna. Programmet förbättrar möjligheterna för ett kontinuerligt samarbete och ger viktiga underlag och förutsättningar för en effektiv marknadskontroll i Norden, och i förlängningen inom EU/EEA. Fyra delprojekt genomförs inom ramen för programmet: Challenges (utmaningar med marknadskontroll av komplexa produkter), en studie om den för Norden strategiskt viktiga produkten fönster, ett gemensamt informationsprojekt inom förebyggande marknadskontroll samt ett projekt om marknadskontroll av materialeffektivitetsaspekter. Dessutom diskuteras möjligheterna att genomföra gemensamma tester av produkter som finns på flera av de nordiska marknaderna. Energimyndigheten deltar även i ett samverkansprojekt, Nordcrawl för att utveckla urvalsmetoder för marknadskontroll genom datainsamling.

Eepliant

Under 2016 fortsatte arbetet med EU-projektet Eepliant med full finansiering av EU:s Horizon 2020-program. Projektet bygger vidare på det tidigare genomförda projektet Ecopliant. Projektet kommer fortsätta att utveckla best practice inom marknadskontroll av ekodesign och energimärkning och har också genomfört koordinerade provningar och dokumentkontroller av belysning, värmepumpar, elpannor, gaspannor och skrivare.

MSTyr

Under 2016 påbörjades arbetet med EU-projektet MSTyr med full finansiering av EU:s Horizon 2020-program. Planering för projektet och förberedelser genomfördes under 2016. Inom projektet genomförs under 2017 kontroller av energimärkningen av däck, både genom butikskontroller i webbutik och fysisk butik samt genom provning.

ADCO

Myndigheterna i olika EU-länder som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning samarbetar också inom de s.k. administrative cooperation (ADCO)-grupperna. Energimyndigheten har under 2016 deltagit i ADCO-grupperna för att ta del av andra marknadskontrollmyndigheters och Kommissionens erfarenheter och tolkningar och för att verka för en europeisk samsyn gällande tolkningen av EU-lagstiftningen. ADCO-grupperna har möte på EU-nivå två gånger per år. Representanter från EU-kommissionen deltar också på dessa möten. Ofta diskuteras s.k. "grey areas", dvs. områden där lagstiftningen är otydlig. EU-kommissionens och ADCO-gruppernas tolkningar av lagstiftningen finns publicerade och tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.